

י"א טבת ה'תשע"ח 29.12.17

מגזין מס' 459

ערב שבת פרשת ויחי

קשר-שבועי מאת הרב יאיר כלב



ג"ח

החייך כסנא

## כל אחד ואחד מאיתנו צריך להשתדל להיות 'פנימי'

תמליל בעיבוד קל מתוך שיעורי הרב כלב

ענין הפנימיות הוא בעצם לשלם מיסים לקול הפנימי שלי, היינו, במילים פשוטות, פחות להתבייש מדעת הקהל ומאיך שמתייחסים אלי, פחות למקד את תשומת הלב שלי בהתגוננות, בהתייפות ובלרצות את הסביבה.... ויותר בעצם להקשיב לקול הפנימי שלי, ל'נשמת אדם תלמדנו', זאת אומרת, בתוכי יש את המורה הכי טוב, משום שהקול הפנימי הוא כלי רגיש ביותר, כי את עצמי אי אפשר לרמות, כי אני רואה ללבב - הלב שלי, והזולת רואה רק לעיניים - את החיצוניות שלי, את מה שאני בוחר להראות... כלומר, הוא לא רואה את אמיתת הדברים.

כשאדם מתמקד בראייה פנימית, לאט לאט הוא מתחיל לשים לב לנקודות יותר עמוקות ובאופן יותר יסודי. פרטים ופרטי פרטים, ועד לאופן שבו אני מתבייש ממני ולא מהזולת.

דוקא בחינוך עצמי, כשהכוחות מתפנים אל העיקר, נוצר מרחב עצמי-פנימי, ומתגלה העצמיות של האדם.

לוח שיסורים

"לא רק קביעות בזמן אלא גם קביעות בנפש..." (אדמו"ר הזקן) - היינו שיש לקבוע עתים ללימוד התורה, ליצור 'דופק לימודי קבוע, ביום ובשעה, עד אשר יגלה האדם כי, לאמיתו של דבר, התורה היא לחם חוקו ומזון הנפש...

**בימים האלה מקיים הרב כלב שיעור שבועי קבוע מידי יום חמישי בשעה 21:15 במושב חמד שבמרכז הארץ. השיעור משודר בזמן אמת בשידור חי באינטרנט, באתרנו: [www.tanyaor.com](http://www.tanyaor.com). הכניסה לישוב בכביש (מס' 412) המוביל מבית דגן לאור יהודה, רח' הזית 83 בבית הכנסת שבחצר משפחת שרעבי. התכנסות (כיבוד ושתייה קלה מ-20:45) במושב חמד, לפרטים נוספים: שי גרציק 052-4-446-144**



[בכניסה למושב חמד - ישר עד הכיכר, בכיכר שמאלה לרח' הזית - לקראת סוף הרחוב, לפני הכיכר הבאה - הזית 83 מצד שמאל. חניה בשפע מאחורי בית הכנסת שבהמשך שביל הכניסה לחצר]

## הלכות תפילה (רמב"ם, פרק א')

(בעיבוד קל ובתוספת כותרות)

### עבודת הלב

**א.** מצות עשה להתפלל בכל יום שנאמר "ועבדתם את ה' אלקיכם". מפי השמועה למדו שעבודה זו היא תפילה שנאמר "ולעבדו בכל לבבכם" – אמרו חכמים: "אי זו היא עבודה שבלב, זו תפילה". ואין מנין התפילות מן התורה. ואין משנה התפילה הזאת מן התורה. ואין לתפילה זמן קבוע מן התורה.

### שבח, בקשה והודיה

**ב.** ולפיכך נשים ועבדים חייבין בתפילה לפי שהיא מצות עשה שלא הזמן גרמא (שאינה תלויה בזמן מסויים). אלא חיוב מצוה זו כך הוא: שיהא אדם מתחנן ומתפלל בכל יום ומגיד שבחו של הקדוש ברוך הוא; ואחר כך שואל צרכיו שהוא צריך להם בבקשה ובתחנה; ואחר כך נותן שבח והודיה לה' על הטובה שהשפיע לו – כל אחד לפי כחו.

### התפילה בימים עברו

**ג.** אם היה רגיל מרבה בתחנה ובקשה, ואם היה ערל שפתים מדבר כפי יכלתו ובכל עת שירצה. וכן מנין התפילות כל אחד כפי יכלתו, יש מתפלל פעם אחת ביום ויש מתפלל פעמים הרבה. והכל יהיו מתפללין נכח (לכיוון) המקדש בכל מקום שיהיה. וכן היה הדבר תמיד ממשה רבינו ועד עזרא.

### תקנת עזרא ובית דינו

**ד.** כיון שגלו ישראל בימי נבוכדנצר הרשע, נתערבו בפרס ויוון ושאר האומות, ונולדו להם בנים בארצות הגוים. ואותן הבנים נתבלבלו שפתם והיתה שפת כל אחד ואחד מעורבת מלשונות הרבה. וכיון שהיה מדבר,

אינו יכול לדבר כל צורכו בלשון אחת אלא בשיבוש, שנאמר "ובניהם חצי מדבר אשדודית וגו'" ואינם מכירים לדבר יהודית וכלשון עם ועם. ומפני זה כשהיה אחד מהן מתפלל, תקצר לשונו לשאול חפציו או להגיד שבח הקדוש ברוך הוא בלשון הקדש עד שיערבו עמה לשונות אחרות. וכיון שראה עזרא (הסופר) ובית דינו כך, עמדו ותקנו להם שמונה עשרה ברכות על הסדר: שלש ראשונות שבח לה' ושלש אחרונות הודיה, ואמצעיות יש בהן שאלת כל הדברים שהן כמו אבות (הכוללים) כל חפציו איש ואיש ולצרכי הציבור כולן – כדי שיהיו ערוכות בפי הכל, וילמדו אותן ותהיה תפילת אלו העלגים תפילה שלימה כתפילת בעלי הלשון הצחה. ומפני ענין זה תקנו כל הברכות והתפילות מסודרות בפי כל ישראל, כדי שיהא ענין כל ברכה ערוך בפי העלג.

### תפילות כנגד קורבנות

**ה.** וכן תקנו שיהא מנין התפילות כמנין הקרבנות. שתי תפילות בכל יום כנגד שני תמידין, וכל יום שיש קרבן מוסף תקנו בו תפילה שלישית כנגד קרבן מוסף. ותפילה שהיא כנגד (קרבן) תמיד של בקר היא הנקראת תפילת השחר. ותפילה שכנגד (קרבן) תמיד של בין הערבים היא הנקראת תפילת מנחה. ותפילה שכנגד המוספין היא נקראת תפילת המוספין.

### תפילת הלילה

**ו.** וכן התקינו שיהא אדם מתפלל תפילה אחת בלילה שהרי איברי (קרבן) תמיד של בין הערבים מתעכלין והולכין כל הלילה שנאמר "היא העולה וגו'", כענין שנאמר "ערב ובקר וצהרים אשיחה ואהמה, וישמע

### תפילת נדבה

**ט.** תפילות אלו אין פוחתין מהן אבל מוסיפין עליהם. אם רצה אדם להתפלל כל היום כולו, הרשות בידו. וכל אותן התפילות שיוסיף כמו מקריב נדבות, לפיכך צריך שיחדש דבר בכל ברכה וברכה מן האמצעיות מעין הברכות. ואם חידש אפילו בברכה אחת דיו כדי להודיע שהיא נדבה ולא חובה. ושלוש ראשונות ושלוש אחרונות לעולם אין מוסיפין בהן ולא פוחתין מהן ואין משנין בהן דבר.

**י.** אין הציבור מתפללין תפילת נדבה לפי שאין הציבור מביאין קרבן נדבה. ולא יתפלל אפילו יחיד מוסף שתיים, אחת חובת היום ואחת נדבה, לפי שאין מתנדבין קרבן מוסף. ויש מן הגאונים מי שהורה שאסור להתפלל תפילת נדבה בשבתות וימים טובים לפי שאין מקריבין בהן נדבה אלא חובת היום בלבד.

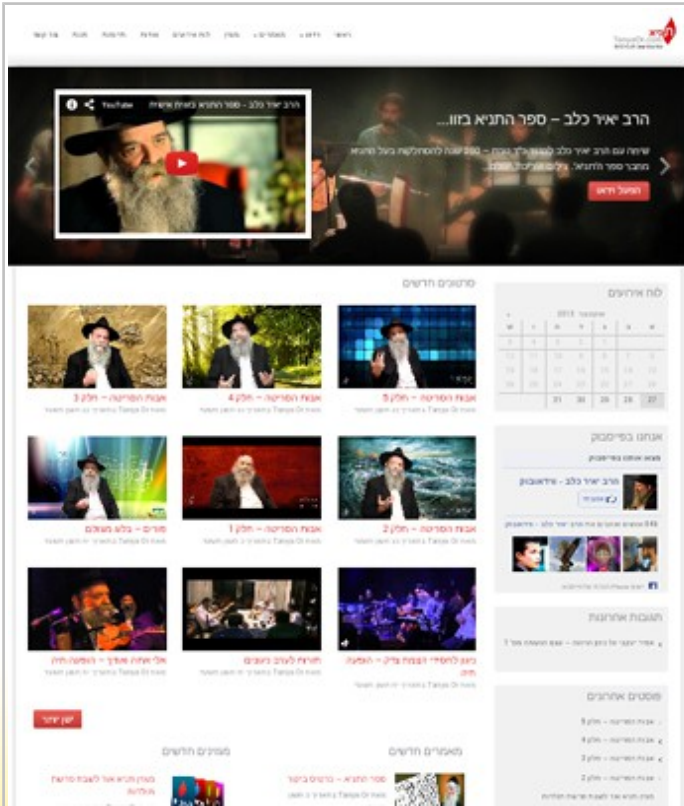
קולי". ואין תפילת ערבית חובה כתפילת שחרית ומנחה. ואף ע"פ כן נהגו כל ישראל בכל מקומות מושבותיהם להתפלל ערבית וקבלוה עליהם כתפילת חובה.

### תפילת נעילה

**ז.** וכן תקנו תפילה אחר תפילת מנחה סמוך לשקיעת החמה ביום התענית בלבד, כדי להוסיף תחנה ובקשה מפני התענית. וזו היא התפילה הנקראת תפילת נעילה, כלומר, ננעלו שערי שמים בעד השמש ונסתרה, לפי שאין מתפללין אותה אלא סמוך לשקיעת החמה.

### מנין התפילות

**ח.** נמצאו התפילות בכל יום שלש. ערבית ושחרית ומנחה. ובשבתות ובמועדים ובראשי חדשים ארבע – שלש של כל יום ותפילת המוספין. וביום הכיפורים חמש – ארבע אלו ותפילת נעילה.



# התחדשנו!

## בוטאו לבקר

## באתר המשודרג

### www.tanyaor.com

## הסיפור השבועי

### המנהל המסתורי

למחרת בבוקר התכנסו הפועלים סביב המנהל החדש וציפו לקבל ממנו הוראות. "עשו כפי שהורגלתם עד עתה", אמר להם, "אם יהיו לי הערות, אומר לכם". ואכן, עד מהרה הוכיח מנהל העבודה החדש את כישוריו. הצלחתו לא נפלה מזו של קודמו, ולהפך, היי"ש השתבח ונעשה איכותי עוד יותר.

מנהל העבודה החדש השתכן בחדר צדדי במפעל, אולם את הטלית והתפילין שלו הפקיד בביתו של בעל הבית. בכל בוקר היה בא אל בית מעבידו ולוקח את התיק לתפילת שחרית. עוד מנהג מוזר במקצת היה לו: כל השבוע, ואף בשבת, היה סועד בחדרו, אולם במוצאי שבת הקפיד לסעוד את סעודת מלווה מלכה בביתו של בעל המפעל.

מוצאי שבת אחד בא מנהל העבודה לביתו של ר' חיים, כדי לסעוד עמו כרגיל את סעודת מלווה מלכה. באותה שעה היה ר' חיים טרוד עם לקוחות, וביקש מהמנהל להמתין מעט. המשא ומתן התארך, עד שהמנהל נואש מלהמתין והלך. כאשר בעל הבית גילה זאת, חש אי נעימות רבה. הוא מיהר ללכת לעבר המפעל, כדי להתנצל לפני האיש על העיכוב.

כשהתקרב למשרפה נדהם לראות אור גדול בוקע מהחלונות. "ודאי פרצו גנבים למפעל והם גוזלים את רכושי!" חלפה בו המחשבה. הוא האיץ את צעדיו, ובהגיעו למפעל התגנב בחשאי לעבר החלון הגדול והציץ פנימה.

המחזה שראה גרם לו להירתע לאחור וכמעט לאבד את שיווי משקלו. מנהל העבודה שלו ישב ליד שולחן ערוך, מכוסה מפה לבנה, ועליו מאכלים רבים. לצידו ישב זקן נשוא פנים, שאור מופלא קרן ממנו.

הנקישות נשמעו על הדלת בדיוק כאשר סיים ר' חיים לחלוק עם רעייתו את הבעיה שנחתה על המפעל המשגשג.

שנים רבות התפרנס ר' חיים בכבוד ממשרפת יין שרף, שהניבה תוצרת משובחת. במפעל עבדו פועלים רבים, היי"ש נמזג לחביות והרווחים זרמו.

את עיקר הצלחתו זקף ר' חיים למנהל העבודה שלו. הוא ראה בו ברכה משמים, האיש הנכון במקום הנכון. זה ניהל את העבודה ביד רמה, והניח לר' חיים להתפנות להתנהלות העסקית. אולם פתאום הודיע האיש על התפטרותו. ר' חיים קיבל את ההודעה בעצב. היכן ישיג עכשיו מנהל נאמן ומסור כמותו?

הנקישות על הדלת העירו את בני הזוג ממחשבותיהם. ר' חיים ניגש לפתח וראה מולו יהודי נשוא פנים. "שלום עליכם, היכנס בבקשה", קיבל את פני האורח. הוא הזמין את האיש להצטרף אליו לארוחה. במהלך הסעודה הבחין האורח כי בעל הבית נאנח שוב ושוב. הוא שאל לפשר הדאגה המטרידה אותו, וזה שיתף אותו במצוקה שאליה נקלע.

"אה!", ספק האורח את כפיו, "איזו השגחה פרטית! נראה לי כי אני מתאים למשרה הזאת, ובדיוק עכשיו אני מחפש עבודה".

הביט ר' חיים באשתו, הביט שוב לעבר האורח, וקול פנימי בלבו לחש לו לקבל את ההצעה. כעבור רגע של התלבטות אמר: "הנה, אקח אותך למפעל ואכיר לך את העבודה ואת הפועלים". יצאו השניים לסייר במפעל, בעוד ר' חיים מעדכן את מנהל העבודה החדש על סודות הייצור.

בכם יושבים במחיצת הזקן הדור הפנים. רק אנא, אמרו לי מי הזקן הזה שהתלווה אליכם לסעודת מלווה מלכה!". כשהבין מנהל העבודה כי סודו נחשף, השיב: "זה היה אליהו הנביא, שנשלח להורות לי לשוב לעירי, פשבורסק, ולהתחיל להנהיג את הציבור. טענתי שאיני ראוי לכך וגם הכול רואים בי איש פשוט. ענה לי אליהו שכאשר אבוא לעיר יצאו לקראתי הילדים ויכריזו 'הנה בא הרב המגיד!'. כך תדע שהגיעה שעתך".

בדברים אלו נפרד מנהל העבודה מר' חיים, ופנה לעיר פשבורסק שבגליציה. ואכן, הדברים התממשו בדיוק כפי שנאמרו לו, ורבי משה מפשבורסק נעשה מורה דרך לרבים, ובין תלמידיו היה ה'חוזה' מלובלין. חיבר את 'אור פני משה' על התורה, המשניות ומאמרי חז"ל.

(על-פי 'מפעלות הצדיקים')

(מתוך העלון השבועי שיחת השבוע

בעודו קופא על מקומו שמע את מנהל העבודה שואל את הזקן: "כתוב במדרש 'מצאתי דוד עבדי, בשמן קדשי משחתיו. היכן מצאתיו? בסדום'. והמדרש סתום וחתום!". השיב לו הזקן: "כך למדנו במתיבתא דרקייעא: 'בסדום' הוא נוטריקון 'בסעודתא דדוד מלכא'. כלומר, בסעודה זו שהתקין, מצאתי אותו מהימן לפניי".

חיל ורעדה אחזו את בעל הבית, והוא מיהר לנוס מן המקום. כל הלילה התהפך על משכבו. עם שחר המתין למנהל העבודה, בבואו ליטול את הטלית והתפילין שלו. הוא קידם את פניו ביראת כבוד ואמר: "רבי ומורי! אינני רוצה לפגום בכבוד תורתכם... אינני ראוי אפילו לשמש אתכם, ועל אחת כמה וכמה שתעבדו אצלי באומנות שכזאת".

ארשת תמיהה עלתה על פני מנהל העבודה. "אינני יודע על מה אתה שח", היתמם. בעל הבית השיב: "אל לכם להסתיר את עצמכם ממני. זכיתי אתמול בלילה לחזות

## עזרו לנו, להמשיך בעשייה!



טל' 052-5675770



עמותת "תניא - מודעות עצמית ביהדות" צריכה את העזרה שלך!

## ”זאת התורה אדם” (במדבר יט', ד)

כשם שבאדם ישנם גוף ונשמה, כך גם בתורת ישראל ישנם גוף התורה (פשט הכתוב-’נגלה’) ונשמת התורה (פנימיותה, סודותיה ורזיה-’נסתר’). במדור זה מובא פרוט נושאי הפרשה על פי ’נגלה’, ובמדור שלאחריו יובא ביאורה של נקודה או של מספר נקודות מן הפרשה על פי פנימיות התורה.

## נקודות עיקריות בפרשת ויחי

### דברי יעקב ליוסף לפני מותו

יעקב, מוקף במשפחתו הגדולה והמאוחדת, זוכה לשבע עשרה שנות חסד במצרים. הוא מתענג על הקרבה המחודשת לבנו היקר יוסף ולשני נכדיו שלא הכירם בקטנותם, מנשה ואפרים. בהגיעו לגיל 147 יודע יעקב כי יום מותו קרב ובא. הוא קורא ליוסף בנו כדי לצוותו על סדרי קבורתו. הוא יודע כי בהיות יוסף השליט במצרים, יהיה בידו לקיים את צוואתו ולהביאה לפועל.

יעקב משביע את יוסף שלא יקברוהו במצרים, כי אם במערת המכפלה לצידה של לאה, בסמוך לאבותיו – אדם וחוה, אברהם ושרה, יצחק ורבקה. בהמשך הדברים מתנצל יעקב בפני יוסף על שלא קבר במערת המכפלה את אמו, היא אשתו האהובה, רחל. הוא רומז כי עשה זאת על פי ציווי עליון, שהרי רחל עתידה להתחנן במרום, לאחר חורבן בית המקדש הראשון, עבור בניה שעה שיעברו דרך מקום קבורתה בבית לחם בדרכם לגלותם.

### יעקב מברך את מנשה ואפרים

בהיוודע ליוסף כי יעקב נוטה למות, הוא ממהר להתייצב עם שני בניו למרגלות מיטת אביו. יעקב, שידע מכבר כי עתידים לצאת שני שבטים מאחד מבניו, מודיע עתה ליוסף כי הוא זה שיזכה לכך, ושני בניו, מנשה ואפרים, יכללו מעתה בין 12 שבטי ישראל.

יעקב מבקש לברך את שני נכדיו, ויוסף מגיש אותם אליו באופן שמנשה הבכור לימין יעקב ואפרים הצעיר

לשמאלו. יעקב משכל את ידיו, ומניח את ימינו על ראש אפרים (שלשמאלו) ואת שמאלו על ראש מנשה (שלימינו) ומברך אותם. יוסף, בחושבו כי טעות היא הנובעת מראייתו הלקויה של אביו הזקן, ממהר לתקן את הנראה כטעות. אך יעקב בשלו, בהסבירו כי אף שמנשה הוא אכן הבכור וכי גם הוא ראוי לברכה, אך אפרים יגדל ממנו ועל כן ראוי הוא להתברך בימינו.

### יעקב מברך את בניו

יעקב מזמן את בניו סביב מטתו על מנת לברכם טרם מותו. הוא משלב בדבריו התייחסות למהותו ותפקידו של כל אחד מבניו, עם דברי ברכה ונבואה אודות עתידו ועתיד צאצאיו. בתוך דבריו, הנאמרים בדרך כלל בלשון קצרה שרב בהם הרמוז על הגלוי, משלב יעקב גם דברי תוכחה.

**ראובן** – מצד היותו הבכור, היה ראוי לקבל את כתר הכהונה (שהוענק ללוי), אך בשל תכונות הכעס והפיזיות נמנעה ממנו זכות זו.

**שמעון ולוי** – בשל תכונתם הקשה המשותפת שבאה לביטוי בהריגת אנשי שכם ובמזימה להרוג את יוסף, יש להפרידם זה מזה. לוי יוצא ממניין 12 השבטים ובמקומו נכנס בן נוסף של יוסף.

**יהודה** – בשל תכונת מנהיגותו תצא ממנו משפחת מלכות דוד שבאחרית שושלתה ימלוך מלך המשיח.

**זבולון** – נחלתו תשכון לחוף הים וצאצאיו יעסקו

במסחר. ברווחיו יתמוך בבני שבט יששכר לומדי התורה. **יששכר** – תורתו תהיה אומנתו. צאצאיו יתמסרו ללימוד התורה ויהיו פוסקי ההלכה לכלל ישראל.

**דן** – יעקב מתנבא אודות גבורת מעשי שמשון השופט, נצר לשבט דן.

**גד** – בשמו מרומזים גדודי בניו שיצאו חלוצים במלחמות ישראל לכיבוש הארץ.

**אשר** – נחלתו תתברך בגידולי זיתים משובחים שיספקו שפע שמן זית זך לכל ישראל.

**נפתלי** – נחלתו בבקעת גינוסר המבורכת בפירות הממהרים להבשיל.

**יוסף** – יעקב מזכהו בדברי שבח מרובים, ובברכה מיוחדת הכוללת את ברכות ה' שקיבל הוא ובתסופת. בדבריו מזכיר אביו את משטמת אחיו כלפיו, ואת הצלחת דרכו גם בהיותו בגלות מצרים.

**בנימין** – בברכתו מרומז כי בית המקדש יהיה בנחלתו ומצאצאיו יעמדו מנהיגים ומושיעים לישראל כשואל המלך וכמרדכי ואסתר.

### **פטירת יעקב**

בדבריו חוזר יעקב ומזכיר את רצונו להקבר במערת המכפלה במחיצת אברהם ושרה, יצחק ורבקה ואשתו לאה הקבורים שם. בסיימו דברי צוואתו, מכנס יעקב את רגליו ו'נאסף אל עמיו'.

### **כבוד מלכים ליעקב**

יוסף פורץ בבכי, נופל על פני אביו ונושק לו לפרידה. הוא מצוה על רופאי מצרים לחנוט את יעקב. במצרים מוכרזים שבעים ימי אבל.

לאחר בקשת אישור מיוחד מפרעה, יוצאים יוסף ואחיו בראש שיירת לוויה ענקית לקבורת יעקב בארץ כנען. השיירה, ובה עבדי ושרי פרעה, עושה דרכה אל מערת

המכפלה שבחברון מלווה בפרשים וכרכרות. רושם רב עושה שיירת העם הרב העולה ממצרים על תושבי ארץ כנען ומלכיה, ורבים מהם מצטרפים למסע הלוויה. בגורן האטד שבעבר הירדן נעצרת השיירה למספד ולשבעת ימי אבל, ובהגיעם לבסוף לחברון נקבר יעקב במערת המכפלה.

### **יד ההשגחה העליונה**

עתה, לאחר הסתלקות אביהם, חוששים האחים שמא יבקש יוסף להנקם מהם על אשר עוללו לו. הם שולחים אליו שליחים ושמים בפיהם את דברי אביהם לפני מותו, לפיהם עליו לסלוח לאחיו. וכדי לעורר את רחמיו באים האחים לפני יוסף ונופלים לרגליו ומציעים עצמם להיות לו לעבדים.

יוסף הצדיק אינו יכול לראות את אחיו בכך. הוא פורץ בבכי ומבטיחם כי אין בדעתו כלל להרע להם, באשר גם אם מחשבתם במכירתו היתה להרע לו, מכל מקום הוא מצידו מקבל זאת באהבה – שהרי יד ההשגחה העליונה, מוסיף הוא, היא שגלגלה אותו למצרים על מנת שיהיה בידו להציל את משפחתו ואת העולם כולו מרעב. בסיום דבריו מרגיע יוסף את אחיו ומבטיחם כי ימשיך לעזור ולתמוך בהם כבעבר.

### **צוואת יוסף**

יוסף זוכה לראות בחייו נכדים ונינים ונפטר בגיל 110 שנה. בצוואתו לפני מותו מנבא יוסף כי בוא יבוא יום הפקודה, בו יעלה הקב"ה את בני ישראל מארץ מצרים. הוא מבקש מאחיו ומשביעים להעביר לבניהם ולבני בניהם אחריהם את צוואתו כי בבוא העת, בצאתם ממצרים, יעלו את עצמותיו לקבורה בארץ ישראל. לאחר פטירתו נחנט יוסף וגופו ממתין בארון למשמרת עד גאולת ישראל ממצרים.



# הכח לנצח את הגלות

נקודות בעיבוד קל מתוך שיחה של הרבי מליובאוויטש

**"וישאו אותו בניו" (בראשית נ', י"ג)**

כשהעלו בני יעקב את ארונו של אביהם לארץ ישראל, כדי לקברו בחברון, מספרת התורה: "וישאו אותו בניו". אולם בפועל, רק עשרה מתוך שנים עשר בניו נשאוהו, שכן יוסף ולוי נמנעו מלשאת את הארון.

דבר זה ציווה יעקב בעצמו, כפי שמביא רש"י: "לוי לא יישא – שהוא עתיד לשאת את הארון, ויוסף לא יישא – שהוא מלך; מנשה ואפרים יהיו תחתיהם". ומכיון שמנשה ואפרים היו שלוחיהם של יוסף ולוי לשאת את הארון, נחשב הדבר כאילו יוסף ולוי עצמם נשאוהו, וכך התקיים הפסוק "וישאו אותו בניו".

**למעלה מהגלות**

כאן יש להבין, מדוע בעצם לא היו יוסף ולוי יכולים לשאת את ארון אביהם? בענין לוי, השאלה גדולה עוד יותר: הלוא לוי עצמו לא היה עתיד לשאת את ארון הברית אלא רק צאצאיו, אחרי שעברו את כל שנות גלות מצרים. ואם בכל זאת נשיאת ארונו של מת היא הפרעה כה גדולה לנשיאת ארון ה' – כיצד נשא משה רבנו את ארונו של יוסף בעלותם ממצרים, והלוא גם משה עצמו היה לוי, מבני קהת, נושאי ארון הברית?

עלינו לומר, שבהימנעותם של יוסף ולוי מלשאת את ארונו של יעקב טמונה סיבה מהותית ופנימית יותר. כל זמן שיעקב היה במצרים, לא היה יכול להתחיל השעבוד. נמצא אפוא, שנשיאתו של יעקב ממצרים היא שלב בהתחלת גלות מצרים. לכן יוסף ולוי לא היו יכולים להשתתף בפעולה זו, הגורמת לגלות, כי הם, במהותם,

למעלה מכל ענין הגלות.

**שולט ולא נשלט**

על יוסף נאמר "כל זמן שיוסף קיים – לא היה עליהם משוי של מצרים; מת יוסף – נתנו עליהם משוי". זו משמעותם העמוקה של דברי יעקב שיוסף "הוא מלך": מצרים אינה שולטת עליו אלא הוא שולט עליה.

כמו כן, השעבוד בפועל לא התחיל אלא לאחר מיתת לוי (שכן כל זמן שאחד השבטים חי, לא התחיל השעבוד, ולוי האריך ימים יותר מכולם). גם כשכבר החלה הגלות, שוחררו בני שבט לוי מעבודת הפרך, כי הם עסקו בתורה. שכן גם לוי עומד מעל הגלות.

**צימאון לגאולה**

רואים אנו אפוא, שיוסף ולוי הם מעל כל ענין הגלות, ולכן לא היו יכולים להשתתף בנשיאת ארונו של יעקב. עם זאת, שלחו יוסף ולוי שלוחים במקומם לשאת את ארון אביהם. בכך העניקו כח לבניהם לעבור את הגלות בשלום: מנשה מבטא את התשוקה לחזור לבית אבא ("נשני אלוקים את... בית אבי"), ואילו אפרים מסמל את הכח להפוך את חושך הגלות לאור ("הפרני אלוקים בארץ עוני"). שתי התכונות הללו הן הדרך שבאמצעותה בני ישראל יכולים להתגבר על קשיי הגלות ולהגיע לגאולה. כאשר מצד אחד יש תשוקה וצימאון לגאולה, ומצד שני אין מתרשמים מקשיי הגלות והופכים את הגלות עצמה לאור – על ידי כך מנצחים את הגלות וזוכים לגאולה.

(מעובד מתוך הספר "שלחן שבת")

על פי 'לקוטי שיחות' כרך כ')

# עם ישראל חי

## נקודות בעיבוד קל מתוך שיחה של הרבי מליובאוויטש

דוקא כשיעקב אבינו נמצא במצרים והוא עומד לפני פטירתו – זהו הזמן שבו זוהרת במלוא עוצמתה העובדה שהוא 'חי'.

### חיים במצרים

### ויחי יעקב

עתה מובן מדוע נקראת פרשתנו 'ויחי'. דוקא כשיעקב אבינו נמצא במצרים והוא עומד לפני פטירתו – זהו הזמן שבו זוהרת במלוא עוצמתה העובדה שהוא 'חי'. קודם לכן, בהיות יעקב בארץ ישראל, לא נתגלתה דרגתו הרוחנית העליונה בשל היותו במקום הקדושה. הוא אמנם עבר הרבה צרות וייסורים, אך עדיין לא היה די בכך כדי לגלות את מדת דבקותו בקב"ה, ועכ"פ לא לפי ערך היותו "חי" באמת. אך באחרית ימיו כשהוא נמצא לפני פטירתו, לאחר שירד עם משפחתו למצרים, "ערוות הארץ", וגם שם הוא ובניו (ובכלל זה אפרים ומנשה שנולדו במצרים) עומדים בצדקתם במלוא השלימות – עכשיו רואים הכול את העובדה שיעקב אבינו היה 'חי'.

בתורה כל דבר מדויק בתכלית. גם שמות הפרשיות מדויקים ושמה של כל פרשה מבטא את מהותה ותוכנה. לאור זאת מתבקשת השאלה, מדוע נקראת פרשתנו בשם 'ויחי', בה בשעה שהיא עוסקת בהפך הגמור? שהרי מתחילת הפרשה מסופר על פטירתו של יעקב אבינו ולא על חייו.

ההסבר טמון בעומק משמעותם של החיים. חיים אמיתיים הם נצחיים. לעומתם חיים שיש בהם תנודות ושעלולים להיפסק, אינם חיים במובנו האמיתי של המושג. משום כך, רק על הקב"ה, מקור החיים, אפשר לומר שהוא חי באמת, כמו שנאמר: "וה' אלוקים אמת הוא אלוקים חיים". הואיל והקב"ה הוא 'אמת', שאין בו שינויים ושאינו נפסק לעולם, הוא גם נקרא 'חיים'.

### אמונה בגלות

### הקשיים מגלים

הגמרא אומרת: "יעקב אבינו לא מת – מה זרעו בחיים, אף הוא בחיים". המשך קיומו של עם ישראל, מתוך דבקות בה', בדרכו של יעקב – זהו המשך חייו של אביהם. לכן נקראת הפרשה 'ויחי', מפני שדוקא בה אנו רואים בבירור את החיים הנצחיים של יעקב אבינו. ומכאן לקח נצחי לכל יהודי, שדוקא בזמן הגלות, כאשר הקשיים והצרות מרובים, ובפרט בשעה שאין רואים בעיני בשר איך יכולים להיגאל ("נסתם הקץ", כמו שנאמר אצל יעקב), ואף על פי כן לומדים היהודים תורה, מקיימים מצוות ומאמינים בכל עוז בגאולה השלימה – אזי מתגלה, שהתורה והקב"ה הם החיים האמיתיים של עם ישראל.

איך יכולים גם בני תמותה לזכות ב'חיים' אלה? על ידי דבקות בה'. הואיל והקב"ה הוא החיים האמיתיים, על כן כל הדבק בו – אף הוא חי. וכך נאמר על עם ישראל: "ואתם הדבקים בה' אלוקיכם – חיים כולכם היום".

דבר זה מודגש ובא לידי ביטוי דוקא כשיהודי פוגש בדרכו מכשולים ונדרש להתמודד עם קשיים ובעיות. כל עוד החיים מתנהלים על מי מנוחות, אין באה לידי ביטוי ברור דבקותו בקב"ה. דוקא כשהוא נתקל בהפרעות ובקשיים בעבודת ה' ומתגבר עליהם – אז מתגלה בבירור כי הוא דבק באמת בקב"ה, ואז הוא נקרא 'חי'.

(מעובד מתוך הספר "שלחן שבת",

על פי 'לקוטי שיחות' כרך ט"ו)

## חסידות על הפרשה ויחי

חומריות העולם והגוף. "יששכר חמור גרם" –  
ההתעסקות בבירור וזיכוכ החומר גורמת ומביאה  
לאדם שכר רב.

(צוואת הריב"ש 'סי' ק' עמ' 34)

\* \* \*

איתא (מובא) בספרים ש'חמור' ראשי תיבות חכם  
מופלא ורב רבן.

אומר רבי לוי יצחק שניאורסון (אביו של הרבי  
מליובאוויטש):

החמור, שמוכן תמיד לשאת משא כבד ואינו מתנגד  
לזה כלל, מסמל שיא של שפלות והכנעה. כשאדם קונה  
בנפשו את מידת הענווה והביטול הזאת – הוא זוכה  
להצלחה מופלגה בלימוד התורה. כמאמר "ונפשי כעפר  
לכל תהיה, (ועל ידי זה) פתח ליבי בתורתך".

(לקוטי לוי יצחק' לזוהר כרך א, עמ' רעז)

**גילוי העצם דוחה ומבטל את הרע**  
**יהודה אתה יודוך אחיך, ירך בעורף אויביך**  
(מט,ח)

יהודה – רומז להודאה וביטול הבאים מעצם הנפש.  
"יהודה אתה" – רומז להתגלות בחינה זו (אתה –  
משמעו לשון נוכח, גילוי).

"ירך בעורף אויביך" – בשעה שמתגלית בחינת עצם  
הנפש, אזי אויביך – הרע שבך, מפנה אליך את עורפו  
ובורח ומתבטל. לא כפי שהיה בשעת יציאת מצרים,  
שבני ישראל ברחו מן הרע – "כי ברח העם" – והרע  
נשאר בתוקפו, אלא שעל ידי התגלות עצם הנשמה הרע  
נדחה ונתבטל לגמרי.

(המשך תעור"ב' כרך ב')

**'חמור שעושה אור'**  
**יששכר חמור גרם (מט,יד)**

אמר הבעל שם טוב: יששכר – יש שכר רב. חמור –

**באתר ביו-טיוב ובפייסבוק:**  
מגזין, שיעורים נגונים ובלוגים מצולמים  
(באיכות HD), שידורים חיים בימי חמישי.  
[WWW.TANYAOR.COM](http://WWW.TANYAOR.COM)



**עודה ראשונה לנושא**

סדר התנ"ך



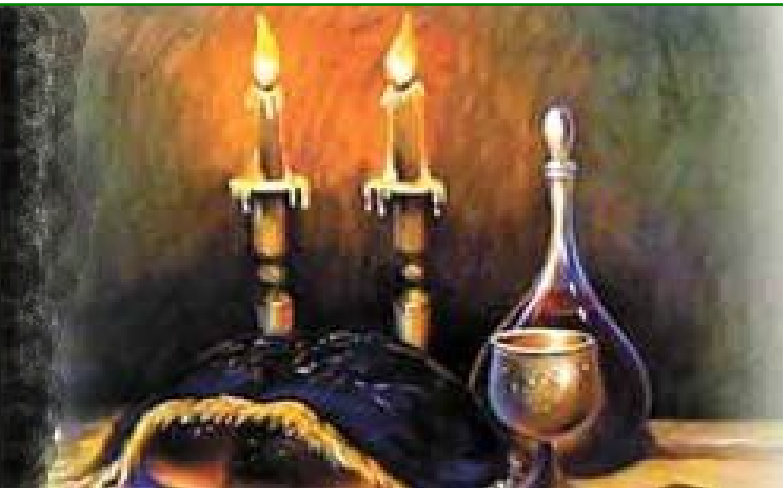
## שבת שלום!!!

ליקוט, רעיונות, כתיבה ועימוד: חי דמארי  
כתיבה, עריכה, והגהה: הרב יאיר כלב  
להערות, הארות, הצעות או תיקונים, אנא כתבו לנו  
[tanyaor4u@gmail.com](mailto:tanyaor4u@gmail.com)



הרבי מליובאוויטש הנהיג ועודד שכל אשה ובת (מגיל רך ביותר ולפחות מגיל 3) תדלקנה נרות שבת וחג.

צאת השבת	הדלקת נרות	עיר (שעון חורף)
17:25	16:09	י-ם
17:26	16:23	ת"א
17:24	16:12	חיפה
17:28	16:27	ב"ש



נהנתם? העבירו הלאה, לזכות עוד ועוד יהודים בהרחבת המודעות למקורותינו.

גא לשמור על קדושת הגיליון